

Взаимно допълване и координиране на политиката на сближаване и мерките за развитие на селските райони

Резолюция на Европейския парламент от 24 март 2009 г. относно взаимното допълване и координирането на политиката на сближаване и мерките за развитие на селските райони (2008/2100(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 158 и член 159 от Договора за ЕО,
 - като взе предвид Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд¹, и по-специално член 9 от него,
 - като взе предвид Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета от 20 септември 2005 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)²,
 - като взе предвид Решение 2006/702/ЕО на Съвета от 6 октомври 2006 г. относно стратегическите насоки на Общността за сближаване³,
 - като взе предвид Решение 2006/144/ЕО на Съвета от 20 февруари 2006 г. относно стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони (период на програмиране от 2007 г. до 2013 г.)⁴,
 - като взе предвид териториалната програма на ЕС и първия план за действие за прилагане на териториалната програма на Европейския съюз,
 - като взе предвид Зелената книга на Комисията от 6 октомври 2008 г. за териториално сближаване - Да превърнем териториалното многообразие в предимство (COM(2008)0616),
 - като взе предвид анализа на Европейската мрежа за наблюдение на териториалното планиране (ESPON), озаглавен „Тенденции на териториалното развитие. Сценарии за Европа“,
 - като взе предвид член 45 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на Комисията по регионално развитие и становището на Комисията по земеделие и развитие на селските райони (А6–0042/2009),
- А. като има предвид, че понятието селски райони беше определено от Организацията

¹ ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25.

² ОВ L 277, 21.10.2005 г., стр. 1.

³ ОВ L 291, 21.10.2006 г., стр. 11.

⁴ ОВ L 55, 25.2.2006 г., стр. 20.

за икономическо сътрудничество, като дефиницията му включва характеристики като ниска гъстота на населението и липса на достъп до услуги и като има предвид, че това определение се използва от Комисията, за да се установят и очертаят целите за развитие на тези райони;

- Б. като има предвид, че между селските райони в отделните държави-членки съществуват големи разлики и като има предвид, че докато селските зони в някои региони и държави-членки преживяха демографски и икономически растеж, жителите на много от тези зони мигрират към градските зони или търсят преквалификация, като това създава огромно предизвикателство за селските райони;
- В. като има предвид, че селските райони обхващат до 80 % от територията на ЕС;
- Г. като има предвид, че потребностите на смесените селски райони, които се характеризират с икономическа структура, подобна на тази на градските райони, разположени в близост до тях, се различават от потребностите на райони, които са преобладаващо селски, периферни или изолирани;
- Д. като има предвид, че една от целите на Съюза е да насърчава икономическия и социален напредък и висока степен на трудова заетост и постигането на балансирано и устойчиво развитие;
- Е. като има предвид, че икономическото, социалното и териториалното сближаване на ЕС може да се подобри чрез икономическо развитие, насърчаването на възможностите за осигуряване на трудова заетост в селските и градски райони, и чрез осигуряване на равен достъп до обществени услуги;
- Ж. като има предвид, че реформата на структурната политика за периода 2007-2013 г. доведе до промени в структурата на фондовете и принципите за предоставянето на помощ в рамките на тази политика, както и до създаване на нов Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), обвързан с общата селскостопанска политика (ОСП) и отделен от политиката на сближаване;
- З. като има предвид, че програмите LEADER вече са показали в миналото как чрез инструментите на регионалната политика успешно може да бъде насърчавано развитието на селските райони;
- И. като има предвид, че от ключово значение за успеха на ЕЗФРСР е осигуряването на взаимна допълняемост на действията, съфинансирани от ЕЗФРСР, и действията, съфинансирани от структурните фондове, тоест правилно координиране на помощта, предоставяна чрез различните фондове, в частност Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд и Европейския социален фонд, както и осигуряване на взаимното им допълване;
- Й. като има предвид, че създаването на ЕЗФРСР, отделянето на средствата за развитие на селските райони от обхвата на политиката на сближаване и широкообхватната перспектива за регионално развитие, може да доведе до дублиране на някои цели (например опазване на околната среда, транспорт и образование) или до тяхното пълно пренебрегване;

- К. като има предвид, че непрекъснатият трансфер на фондове между Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и ЕЗФРСР води до несигурност в планирането както за земеделските производители, така и за организаторите на проекти за развитие на селските райони;
- Л. като има предвид, че с оглед на бюджетните ограничения, съществува риск наличното финансиране в рамките на ЕФРР в значителна степен да бъде използвано за повишаване на стопанската конкурентоспособност в по-големите градски центрове или най-активните региони, а средствата от ЕЗФРСР да бъдат съсредоточени върху подобряването на конкурентоспособността на селското стопанство, което продължава да бъде двигателят на селските райони, и също така върху неселскостопански дейности и за развитие на малките и средни предприятия (МСП) в селските райони, в резултат на което е необходима по-тясна координация, за да се гарантира, че всички райони са обхванати;
- М. като има предвид, че МСП, най-вече микропредприятията и занаятчийските предприятия, играят съществена роля за поддържането на икономическия и социалния живот на селските райони и осигуряването на тяхната стабилност;
- Н. като има предвид, че целите на политиката за развитие на селските райони не трябва да противоречат на целите от Лисабон, ако това развитие се основава на прилагането на механизма за относителна конкурентоспособност (по-добро съотношение разходи-ефективност), в частност в местното преработване на хранителни продукти и във връзка с развитието на МСП и на инфраструктура и услуги, като например туризъм, образование или опазване на околната среда;
- О. като има предвид, че следва да се признава естествената връзка между и допълване на селскостопанската политика и политиката за развитие на селските райони;
1. Отбелязва, че традиционно използваните критерии за разграничаване на селските от градските райони (по-ниска гъстота на населението и равнище на урбанизация) не винаги са достатъчни, за да предоставят “пълна картина“; следователно счита, че следва да се проучи възможността за добавянето на допълнителни критерии и призовава Комисията да осъществи анализ и да направи конкретни предложения в тази област;
 2. Счита, че с оглед на големите различия между селските райони в различните държави-членки и тъй като тези райони представляват над 80 % от територията на ЕС, е необходимо да се приеме и приложи надлежно ориентиран и интегриран подход за устойчиво развитие на тези райони, като целта е да се преодолее съществуващите неравенства и да се насърчи икономическата динамика на градските и селски райони; подчертава необходимостта да се отпусне подходящо финансиране за съответните действия;
 3. В тази връзка припомня, че всички региони в Съюза като цяло, включително селските и отдалечените райони, следва по принцип да се облагодетелстват от еднакви възможности за развитие, за да се избегне по-нататъшното териториално изключване на областите, които са в най-необлагодетелствано положение;
 4. Подчертава, че голяма част от възможностите за развитие на селските райони, по-специално за млади мъже и жени, биват възпрепятствани поради затруднения

достъп до обществени услуги, отсъствието на работни места и възрастовата пирамида;

5. Подчертава, че в определени региони не съществуват алтернативни решения за конкретни форми на селскостопанско производство и че често тези форми трябва да бъдат съхранявани на всяка цена за целите на екологичната и регионална политика, в частност в отдалечените и планинските региони, които са засегнати от опустиняване;
6. Припомня, че Европейският съвет от Гьотеборг, състоял се на 15 и 16 юни 2001 г., разшири целите от Лисабон, така че да включват понятията устойчивост и сближаване, и политиката за развитие на селските райони е насочена към устойчиво селско стопанство, поддържането на неселскостопански дейности в тези райони, оптимизиране на възможностите за местно развитие, опазване на околната среда, балансирано регионално планиране и развитие на малките и средни предприятия;
7. Счита, че правилното прилагане на политиката в областта на развитие на селските райони с оглед на дългосрочното устойчиво развитие на селските райони изисква да бъдат взети предвид в необходимата степен природните ресурси и специфичните характеристики, включително защитата, укрепването и управлението на селското наследство и развитието на връзки и взаимодействия с градските зони;
8. Подчертава също така необходимостта от оценка на областите на алтернативна стопанска дейност и на възможностите, които тези области предоставят за диверсификация на професионалната дейност на населението;
9. Вярва, че бъдещите въпроси, свързани със селските райони, изискват една балансирана политика на развитие, която интегрира всички икономически и социални участници, включително малките и средни предприятия в сферата на производството и услугите, при отчитане на тяхната роля за интегрираното развитие на регионите;
10. Счита, че в случая с новите държави-членки политиката за развитие на селските райони трябва да има за цел подобряването на ефикасността на селското стопанство и намаляването на различията в степента на развитие между селото и града, наред с другото посредством подпомагането на неземеделски дейности - цел, която може да бъде постигната чрез използване на структурните фондове;
11. Приветства амбициозните стремежи, заявени на втората Европейска конференция по въпросите на развитието в селските райони, проведена в Залцбург през 2003 г., но изразява съжаление относно значителното намаляване на финансирането за втория стълб на Общата селскостопанска политика (ОСП), предвидено в последните финансови перспективи, което води до риск от неефективност и създаване на разделение между селскостопанските производители и жителите на селските райони;
12. Посочва, че е необходимо разработването на последователна, дългосрочна стратегия за развитие на селските райони, с цел улесняване на най-ефективното и ефикасно използване на всички налични средства;
13. Призовава държавите-членки и регионалните органи в сътрудничество с

Европейската комисия и в партньорство с всички компетентни власти и органи, представляващи гражданското общество да изготвят прозрачна, дългосрочна, устойчива стратегия за развитие на селските райони на равнището на държавите-членки и техните райони по такъв начин, че да е възможно ясно определяне на приоритетите и целите в развитието на селските райони и да се гарантира приспособяването, координацията и взаимното допълване на помощни средства от различни налични източници за тяхното постигане;

14. Призовава Комисията, държавите-членки и органите на регионално управление да гарантират прякото участие на организациите, представляващи МСП, микропредприятия и занаятчийски предприятия, за да определят техните приоритети с цел да отговорят най-добре на потребностите и очакванията на тези предприятия;
15. Признава, че политиката в областта на развитие на селските райони играе изключително важна роля за определянето и преодоляването на специфичните проблеми на селските райони и счита, че установяването на ЕЗФРСР за втори стълб на ОСП представлява опит за постигане на гъвкав, стратегически, тематичен и интегриран подход за предоставяне на отговор на разнообразието от ситуации и мащабът на предизвикателствата, пред които са изправени селските райони на ЕС, и за опростяване на финансовите процедури и гарантиране, че средствата са фокусирани върху тези райони;
16. Припомня, че държавите-членки бяха призовани да подготвят за текущия програмен период два стратегически документа: национален стратегически план за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и национална стратегическа референтна рамка за регионална политика (Структурни фондове); припомня, че държавите-членки бяха призовани да мобилизират взаимодействие и да създадат оперативни координационни механизми между различните фондове; изразява съжаление, че при този процес акцентът беше поставен основно върху осигуряването на разграничаване между различните фондове и програми, а не върху създаването на взаимодействие от тях;
17. Счита, че ефикасността на политиката за развитие на селските райони може да бъде постигната единствено ако мерките, приложени по ЕЗФРСР и политиката за регионално развитие са координирани и допълващи се, така че да се избегне дублиране на финансирането и пропуски; отбелязва със загриженост недостатъчната координация в отделните държави-членки между тези действия по време на настоящия период на програмиране; следователно призовава Комисията да предложи реформи, имащи за цел осигуряване на по-добра координация в областта на планирането и прилагането на мерки, съфинансирани в рамките на политиката на сближаване и ОСП; признава, че реформата на ОСП след 2013 г. и структурните фондове на ОСП ще предоставят възможност за преоценка на отношенията между развитието на селските райони, от една страна и селскостопанската политика и политиката на сближаване, от друга;
18. Признава, че първостепенната роля на политиката за развитие на селските райони е да продължава да подкрепя населението на селските райони и да гарантира на селското население достоен жизнен стандарт;
19. Счита, че подходът на разделяне на развитието на селските райони от политиката

на сближаване със създаването на ЕЗФРСР следва да бъде наблюдаван много внимателно, за да се оцени истинското въздействие върху развитието на селските райони; отбелязва, че новата система беше въведена през 2007 г. и че следователно е твърде рано да се достигне до каквито и да е заключения относно бъдещето на тази общностна политика;

20. Изтъква, че един от приоритетите на политиката за развитие на селските райони е да предлага мерки, които не водят до това населението на тези райони да изостави селскостопанската дейност и които, наред с другото, насърчават конкурентоспособните стопанства, производството на органични продукти и традиционни висококачествени храни и напитки, например;
21. Отбелязва с интерес, че ос 3 и ос 4 (ЛИДЕР) от втория стълб на общата селскостопанска политика (политика за развитие на селските райони), която представлява 15 % от общите разходи по ЕЗФРСР, се отнасят до неселскостопанските дейности, които основно са съсредоточени върху разнообразяването на икономиките на селските райони; счита, че като се има предвид характера на интервенциите, финансирани съгласно тези оси, които приличат на някои дейности, финансирани по структурните фондове, има риск от припокриване на политики;
22. Изтъква, обаче, необходимостта да се отчетат перспективите основно на населението, заето в селското стопанство, което следва да остане основна цел на мерките за подкрепа по политиката за развитие на селските райони;
23. Изтъква необходимостта от подкрепа на младите селскостопански производители, за да останат при земите си, дори ако не са заети само със селскостопанска дейност, като им се предоставят стимули за развитие и на други дейности, като например аграрен туризъм и укрепване на МСП в селските райони;
24. Счита, че политиката за развитие на селските райони може да бъде постигната само, ако получи съответно финансиране, което се оползотворява съгласно приоритетите, определени за селските райони и че фондовете, набрани чрез модулация следва винаги да бъдат разпределяни обратно на действащи селскостопански общности;
25. Счита, че координирането на структурната политика и мерките за развитие на селските райони дава възможност за осъществяване на проекти с по-голяма европейска добавена стойност; вижда в това възможност за дългосрочно трайно стабилизиране на селските райони, напр. чрез инфраструктурни мерки или чрез мерки за опазване на околната среда;
26. Призовава Комисията да представи подробни данни и прогнози относно използването на ЕЗФРСР и структурните фондове в селските райони, както и да проучи взаимодействието, което може да бъде създадено между ЕЗФРСР и структурните фондове от гледна точка на достъпното финансиране в селските райони;
27. Призовава Комисията да направи оценка, дали програмите по регионалната политика могат да допринесат за това, на земеделските производители да се предложат надеждни приходи, напр. чрез извършване на дейности по опазване на

околната среда, опазване на природата и дейности по управление на ландшафта;

28. Подчертава, че устойчивото развитие, равнището на доходи на глава от населението, достъпността, достъпът до обществени блага и услуги и обезлюдяването на селските райони са сред най-големите предизвикателства по отношение на политиката на сближаване, а тези цели могат да бъдат осъществявани най-ефективно, като в селските райони, наред с другите мерки, бъдат подкрепяни икономическите дейности;
29. Призовава Комисията и държавите-членки системно да вземат предвид селските зони в политиките на ЕС и да предоставят подходяща подкрепа за проекти за развитие на човешкия капитал, най-вече чрез предоставяне на възможности за обучение за предприемачи в областта на селскостопански и неселскостопански дейности в селските райони, като особен акцент бъде поставен върху младите жени с цел насърчаване на заетостта и разкриване на работни места;
30. Изтъква, че развитието в селските райони изисква по-голямо внимание и подкрепа за опазването на природния и обработваемия ландшафт, екотуризъм, производството и използването на възобновяеми източници на енергия и местни инициативи като местни схеми за осигуряване на качество на хранителните продукти и пазари на местните земеделски производители;
31. Обръща внимание на ролята на малките и средни предприятия за развитието на селските райони, а също и техния принос за изравняване на разликите на равнище местни региони и общности; призовава Комисията, държавите-членки и регионалните и местни органи да поставят акцент върху укрепването на конкурентоспособността като подкрепят и други производствени сектори и засилват предприемачеството в селските райони, по-конкретно като премахнат административните, законови и програмни бариери, като предоставят подходяща инфраструктура, свързана с високите технологии и увеличат стимулите за започване на нови предприемачески дейности, и като също предложат повече подкрепа за неселскостопанските дейности, като същевременно насърчат икономическата диверсификация в тези райони;
32. Още веднъж обръща внимание на Съвета, Комисията, държавите-членки и органите на местно управление за огромното предизвикателство, което представлява очакваното закриване на няколко милиона малки предприятия в селските райони, което ще окаже значително въздействие върху заетостта и следователно, върху стабилността на селските зони; призовава да бъдат предприети всички мерки, на всички равнища, в тясно сътрудничество с икономическите и социални партньори;
33. Отбелязва, че трудностите при прилагането на политиката на развитие на селските райони произлизат от факта, че секторните политики и политиката на териториално сближаване са в конфликт помежду си, както и икономическите и социални аспекти на тези два вида политики, и от голямото разнообразие на възлагане на отговорности и политическа координация на системите, използвани в държавите-членки, в тази връзка, още веднъж подчертава необходимостта от създаване на взаимодействие между ЕЗФРСР и структурните фондове и Кохезионния фонд, и призовава Комисията да подкрепя националните, регионалните и местни органи за правилното разбиране на възможностите, предлагани чрез тези финансови инструменти; призовава държавите-членки да осигурят диалог между

управителните органи, така че да създадат взаимодействие между мерките, финансирани чрез различни фондове и да укрепят тяхната ефективност;

34. Счита, че реформата във финансирането на селските райони трябва да бъде предшествана от задълбочени проучвания на Комисия за оценка на всички секторни политики, които оказват въздействие върху селските райони, особено ОСП и регионалната политика в контекста на политиката на сближаване и изготвяне на набор от най-добри практики в областта на цялостната политика на развитие на селските райони;
35. Призовава Съвета да организира обща неформална среща на министрите, отговарящи за земеделието и регионалната политика, на която да бъдат обсъдени най-добрите средства за координиране на политиката на сближаване и мерки за развитие на селските райони и да покани на тази среща консултативните органи на ЕС (Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет), както и представители на регионалните и местни органи;
36. Изисква Комисията в срок до 2011 г. да създаде работна група на високо равнище като част от текущия преглед на състоянието на ОСП, която да представи предложения за гарантиране на бъдещето на икономиката на селските райони и на всички жители на тези райони след 2013 г.;
37. Призовава Комисията да въведе или да укрепи истинско управление или споразумения за партньорство на всички равнища, като включи пряко всички фактори, включително МСП и микропредприятията, както и икономическите и социални партньори, с цел да определи приоритетните действия, които в най-голяма степен отговарят на потребностите от развитие на селските територии;
38. Отбелязва, че процесът на развитие на селските райони е необходимо да се свърже с интересите на крайградските области и да се координира тясно с подкрепата за развитието на градовете и подчертава факта, че няма достатъчно и функционално взаимно свързване на политиките на развитие на селските райони и градовете;
39. Признава потенциала на селските райони за положителен принос към околната среда чрез ангажирането им в щадящи околната среда дейности и разработването на алтернативни енергийни източници като биогорива, особено като се имат предвид четирите нови предизвикателства, очертани в политиката за развитие на селските райони при здравната проверка, като биоразнообразие и възобновяеми енергийни източници;
40. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.